УДК 657.31:334.7(4 Укр)
DOI: https://doi.org/10.32782/business-navigator.78-3

Ярема Я.Р.
доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку, аналізу і контролю
Львівський національний університет імені Івана Франка
Суль Н.Р.
студентка
Львівський національний університет імені Івана Франка

Yarema Yaroslav
Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of Accounting, Analysis and Control
Ivan Franko National University of Lviv
Sul Natalya
Student
Ivan Franko National University of Lviv

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ACCOUNTING AND TAXATION OF BUSINESS ENTITIES IN THE MODERN ECONOMIC CONDITIONS

У сучасному світі, особливо в умовах війни, бухгалтерський облік малого та середнього бізнесу набуває критичного значення. Підприємства стикаються з безліччю викликів, які загрожують їхній фінансовій стабільності: коливання валютних курсів, зростання витрат на товари та послуги, проблеми з постачанням, а також руйнування інфраструктури. Ці обставини вимагають від бізнесу гнучкості та адаптивності, адже ефективне управління фінансами стає ключовим фактором виживання. Серед цих викликів підприємства змушені шукати нові підходи до ведення обліку та фінансового планування. В умовах нестабільності важливо не лише контролювати витрати, але й знаходити можливості для їх оптимізації. У статті розглядається роль бухгалтерського обліку та системи оподаткування для суб'єктів підприємницької діяльності в умовах сучасного економічного середовища України, зокрема в умовах війни та економічної нестабільності. Акцентовано увагу на важливості правильно організованої облікової політики для забезпечення фінансової стійкості підприємства. Описано вплив економічних кризових явищ, таких як інфляція, зростання валютних курсів, інфраструктурні руйнування, а також зміни у законодавчому полі на малий та середній бізнес. Особлива увага приділена аналізу змін в оподаткуванні, зокрема тимчасових податкових пільг, запроваджених урядом України під час війни, а також використанню спрощених форм ведення бухгалтерії для малого бізнесу. У статті зазначено важливість адаптації системи обліку до умов криз, де основною метою є збереження фінансової стабільності та зменшення податкового навантаження для підприємців.

Ключові слова: підприємницька діяльність, облікова політика, бухгалтерський облік, фінансова звітність, оподаткування, єдиний податок, податкове навантаження.

In modern conditions, in particular during the war, accounting and taxation in Ukraine are necessary and crucial for ensuring the financial stability of the country's economy and the ability of enterprises to adapt to a rapidly changing economic environment. The article examines key aspects of the functioning of accounting and the tax system. The author notes that entrepreneurs face numerous problems that threaten their economic security: currency fluctuations, rising costs of goods and services, and destruction of infrastructure. In the face of such challenges, accounting and financial planning become critical for the survival of a business. The instability of the economic environment requires enterprises to be flexible and adaptable, in particular in the field of tax accounting and reporting. Small and medium-sized businesses are an important sector of the Ukrainian economy, but they are extremely vulnerable to changes in the economic situation. According to the State Statistics Service of Ukraine, a significant part of small and medium-sized businesses suffered significant losses during the war. A key element of accounting is the accounting policy, which determines the methods and principles of accounting. In this regard, small businesses can choose a simplified accounting and reporting system, which allows to reduce the administrative burden and maintain financial stability. Important support tools are changes in tax legislation, in particular the application of a reduced rate of a single tax for some categories of entrepreneurs and the introduction of new reporting mechanisms. However, as the author notes, for the successful development of enterprises in war conditions, further adaptation of the taxation

system and improvement of accounting are necessary, which will contribute to increasing the competitiveness and stability of business in Ukraine, as well as provide additional opportunities for attracting investments and creating new jobs. In the current war conditions, when the Ukrainian economy is experiencing serious challenges, accounting and taxation are becoming extremely important for the stability and adaptation of enterprises. The importance of accounting and the tax system, which are the basis of the financial security of businesses in times of crisis, is highlighted. The article states that an important tool for small and medium-sized businesses is the ability to use simplified forms of accounting and reporting, which allows reducing the administrative burden. In addition, adapting the tax system to new realities, introducing preferential rates of the single tax and other changes contribute to economic activity. At the same time, enterprises must be ready for rapid changes and finding new ways to optimize costs and maintain financial stability. This requires constant monitoring of changes in legislation and the economic environment, as well as the implementation of new financial strategies that will help preserve the business even in difficult conditions. Since adaptation to new economic realities is extremely important, enterprises must remain flexible, which allows them to quickly respond to any challenges and ensure their competitiveness in the long term.

Keywords: entrepreneurial activity, accounting policy, accounting, financial reporting, taxation, single tax, tax burden.

Постанова проблеми. Господарська діяльність вітчизняних суб'єктів малого та середнього бізнесу під час війни здійснюється в умовах підвищеного ризику, що має вплив на їх економічну безпеку, фінансову стійкість та подальші перспективи розвитку бізнесу. Підприємці вимушені приймати управлінські рішення в умовах постійної невизначеності стосовно безпеки діяльності, коливання валютних курсів, дотримання договірних зобов'язань, забезпечення трудовими ресурсами, нестабільної законодавчої бази з обліку і оподаткування.

Бухгалтерський облік і оподаткування відіграє ключову роль при прийнятті правильних управлінських рішень та забезпеченні фінансової стабільності бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням обліку і оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності присвячено роботи низки провідних вчених і фахівців. Зазначені питання досліджували вітчизняні науковці, зокрема, Ратинський В.В. [6], Топоркова О.А. [10], Скрипник С.В., Лавров Р.В., Шепель І.В. [12] та інші. Однак, вказане питання залишається надалі актуальним і потребує подальшого дослідження.

Формування завдання дослідження. Проаналізувати питання бухгалтерського обліку, фінансової звітності та оподаткування у сфері малого та середнього бізнесу у період воєнного стану, виявити проблеми та напрями їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Малий та середній бізнес є провідним сектором економіки України та відіграє важливу роль у її розвитку в умовах повномасштабної війни. За нормами українського законодавства до малого і середнього бізнесу віднесені підприємства та підприємці – фізичні особи, які зареєстровані та оформлені відповідно до визначеного порядку. На умовах, визначених законодавством, підприємець може працювати як індивідуально, так і залучати найманих працівників.

Критерії поділу підприємств в Україні визначені у Господарському кодексі України та Законі України «Про бухгалтерський облік» (табл.1).

Господарським кодексом України (ст.55) критеріями поділу підприємств визначені два показники: середня кількість працівників за звітний період та річний дохід від будь-якої діяльності [1].

У Законі України «Про бухгалтерський облік» (ст. 2) передбачені наступні критерії поділу: балансова вартість активів, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), середня кількість працівників [2]. Від того, як класифікують підприємство, залежать правила, за якими вони ведуть бухгалтерський облік та складають фінансову звітність.

Суб'єкти малого та середнього бізнесу є дуже чутливими до стану економічного середовища, вони першими реагують на будь-які зміни та кризові явища. Тому часто повинні вирішувати складні проблеми, які перешкоджають їхньому зростанню та успіхам. Воєнна ситуація внесла зміни в усі сфери діяльності малих та середніх підприємств, включно фінансову, виробничу, логістичну, комунікаційну, інформаційну, інноваційну, організаційну.

За даними Державної служби статистики України у 2021 році працювали 17502 суб'єкти середнього

Таблиця 1

Класифікація підприємств за їх розміром

Розмір підприємства	Господарський кодекс України (с. 55)		Закон України «Про бухгалтерський облік» (ст. 2)		
	кількість працівників	річний дохід	балансова вартість активів	чистий дохід	кількість працівників
Великі	понад 250	понад 50 млн. євро	понад 20 млн.євро	понад 40 млн. євро	понад 250
Середні	до 250	до 50 млн. євро	до 20 млн. євро	до 40 млн.євро	до 250
Малі	до 50	до 10 млн євро	до 4 млн. євро	до 8 млн.євро	до 50
Мікропідприємства	до 10	до 2 млн євро	до 350 тис. євро	до 700 тис. євро	до 10

Джерело: складено на підставі [1; 2]

бізнесу, 352722 суб'єкти малого підприємництва, 1585414 фізичні особи-підприємці.

У 2022 році кількість середніх підприємств зменшилась на 15,5% і становила 14783, малих підприємств стало 246647 одиниць, або на третину менше, а кількість фізичних осіб – підприємців зменшилася на 7% і становила 1470584 одиниць [3].

Дослідження, проведене в грудні 2023 – січні 2024 рр. у межах проєкту Програми розвитку ООН (UNDP) «Підтримка України», показало, що якщо до повномасштабного російського збройного вторгнення п'ята частина бізнесу (22,3 %) оцінювала свій фінансово-економічний стан як задовільний чи поганий, то наприкінці 2023 р. таких підприємств налічувалось уже 78,1 %. Лише 36,5% підприємств малого та середнього бізнесу в Україні продовжували працювати під час війни, а 6% були вимушені припинити діяльність більше ніж на один рік. Найдужче постраждали підприємства Східного та Південного регіонів. Так, на сході країни через воєнні дії 18,2% підприємств були змушені призупинити свою діяльність на 12 місяців, а то й на довший період, на півдні частка таких підприємств становила 12,7%. Найбільших втрат зазнали сектори будівництва й транспорту, громадського харчування й туризму, найменше постраждали IT-сектор і сільське господарство [HICC].

Поряд з цим вказане дослідження відобразило, що у січні 2024 року Індекс активності бізнесу (Ukrainian Business Index, UBI) становив 37,3 (зі 100 можливих), що свідчить про певне виснаження бізнесу від невизначеності й стагнації ситуації на ринку [4].

Організація обліково-аналітичної роботи на підприємствах малого та середнього бізнесу має важливе значення для прийняття правильних управлінських рішень та забезпечення фінансової стабільності.

Бухгалтерський облік здійснюється відповідно до обраної облікової політики підприємства, яка передбачає вибір і застосовування з існуючих способів і варіантів ведення бухгалтерського обліку ті, які найкраще полегшують обліковий процес і сприяють формуванню повної та достовірної інформації про фінансовий стан підприємства.

Визначення терміну «облікова політика» подано у Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [2].

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку визначають облікову політику як конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності [5].

Відповідно до вітчизняного законодавства суб'єкти малого підприємництва з метою систематизації та накопичення економічної інформації можуть прийняти спрощену систему регістрів бухгалтерського обліку. Залежно від характеру і обсягу облікових операцій це може бути форма бухгалтерського обліку без використання регістрів (проста форма) або з використанням регістрів бухгалтерського обліку майна [6].

Методичними рекомендаціями із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами (наказ МФУ від 15.06.2011 N 720) передбачено, що малі підприємства свої господарські операції відображають в регістрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені. Первинні документи поточного періоду комплектують до кожного регістру в хронологічному і систематичному (відносно регістру) порядку.

Юридичні особи, які здійснюють спрощений облік доходів і витрат, використовують чотири журнали: журнал обліку активів, журнал обліку капіталу та зобов'язань, журнал обліку доходів та журнал обліку витрат. При складанні цих регістрів бухгалтерського обліку використання рахунків не передбачено [7].

Законодавством для суб'єктів малого бізнесу (які звітують відповідно до національних положень бухгалтерського обліку) передбачені два варіанти складу фінансової звітності:

– скорочена (визначена НП(С)БО25), яка передбачає: фінансову звітність для мікропідприємств (форми 1-мс та 2-мс), що складається мікропідприємцями та юридичними особами, які ведуть спрощений бухгалтерський облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства та фінансову звітність для малого підприємства (форми 1-м та 2-м), що складається іншими суб'єктами малого підприємництва та представниками іноземних суб'єктів господарської діяльності [8];

– загальна (визначена НП(С)БО1), яка передбачає повний комплект повноформатної фінансової звітності [9].

Кожний з двох видів спрощеної фінансової звітності призначений для чітко визначених законодавством суб'єктів господарювання.

Стосовно тих суб'єктів господарювання, які зобов'язані, згідно законодавства, застосовувати Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) взагалі вибору немає. Вони мають складати лише повний комплект фінансової звітності, передбачений Національним положенням (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО1) [10].

Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств не регламентує форми фінансових звітів, а визначає лише їх зміст та деякі критерії групування статей, при цьому стандарти містять суворі вимоги щодо обов'язкової наявності певних статей у звітах і заборони на включення окремих статей до звітів [11].

В Україні, як і в будь-якій іншій країні, питання оподаткування є надзвичайно важливими для суб'єктів господарювання, оскільки податки неминучі. Податковий тягар та складність податкового механізму можуть суттєво вплинути на діяльність та розвиток суб'єктів малого та середнього бізнесу [12].

Представники малих та середніх підприємств називають низку проблем, які виникають під час взаємодії з органами влади, серед яких перше місце займають податкові, зокрема, питання блокування податковими органами податкових накладних з податку на додану вартість. З цією проблемою у минулому році стикнулися 31,3% підприємств малого та середнього бізнесу [4].

Вітчизняні суб'єкти господарювання самостійно можуть обрати загальну систему оподаткування, або спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, яка являє собою особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окре-

мих податків і зборів на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [13].

Механізм застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності передбачає поділ платників єдиного податку на чотири групи, зокрема, до першої і другої групи віднесені фізичні особи підприємці, до третьої групи – фізичні особи-підприємці, а також юридичні особи – суб'єкти господарювання, до четвертої групи – юридичні особи-сільськогосподарські товаровиробники та фізичні особи – підприємці, які здійснюють діяльність виключно в межах фермерського господарства (рис. 1).

Платники єдиного податку кожної групи мають обов'язок дотримуватися визначених критеріїв (вид діяльності, кількість найманих працівників, обсяг річного доходу), від яких залежить розмір єдиного податку та порядок його нарахування і сплати.

Загальна система оподаткування для малих підприємств в Україні має низку специфічних особливостей:

– відкритість для всіх видів діяльності. Підприємці, що використовують загальну систему оподаткування можуть займатися будь-яким видом діяльності, що не заборонений законодавством. Вони також можуть мати необмежену суму доходу та кількість найманих працівників;

– загальне оподаткування. Загальна система оподаткування включає сплату всіх видів податків і зборів, відповідно до податкового законодавства України [12].

Для підтримки малого бізнесу в умовах війни у 2022 році були впроваджені законодавчі ініціативи, які внесли певні зміни в систему обліку та оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності (рис. 2).

Вищевказані зміни були запроваджені Законом України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану" № 2120-IX 15 березня 2022 року і більшість з них діяли до 1 серпня 2023 року.

Зокрема, платники податків, які застосовували податкову ставку єдиного податку у розмірі 2%, з 1 серпня 2023 року втратили цю пільгу і були переведені на такі умови сплати податку, на яких вони перебували до моменту переходу на застосування особливостей третьої групи [16].

Право добровільної сплати єдиного податку і єдиного соціального внеску збережено тільки для суб'єктів господарювання прифронтових територій (у тому числі територій можливих бойових дій). Всі інші фізичні особи-підприємці першої та другої групи зобов'язані сплачувати єдиний податок щомісяця до 20-го числа, подавати податкову звітність за рік. Для третьої групи платників єдиного податку встановлено квартальний звітний період, відповідно до якого податок сплачується протягом 10 календарних днів, що настають за граничним строком подання декларації. Платники податку несуть відповідальність за правильне обчислення, своєчасне та повне перерахування сум єдиного податку у дохід бюджету.

Висновки. Воєнна ситуація внесла зміни в усі сфери діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу, в результаті чого вони постійно змушені реа-

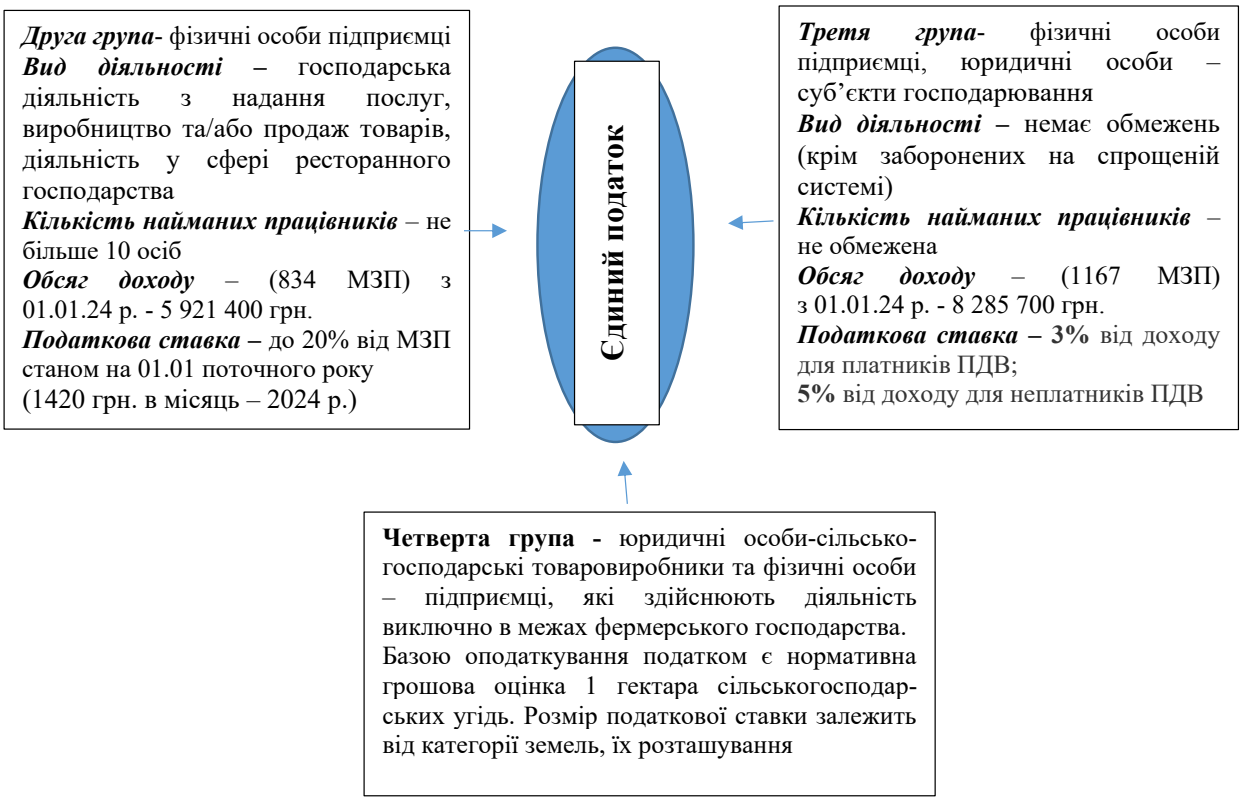

Рис. 1. Критерії віднесення суб'єктів малого підприємництва до груп платників єдиного податку та розміри податкових ставок

Джерело: побудовано на підставі [14]

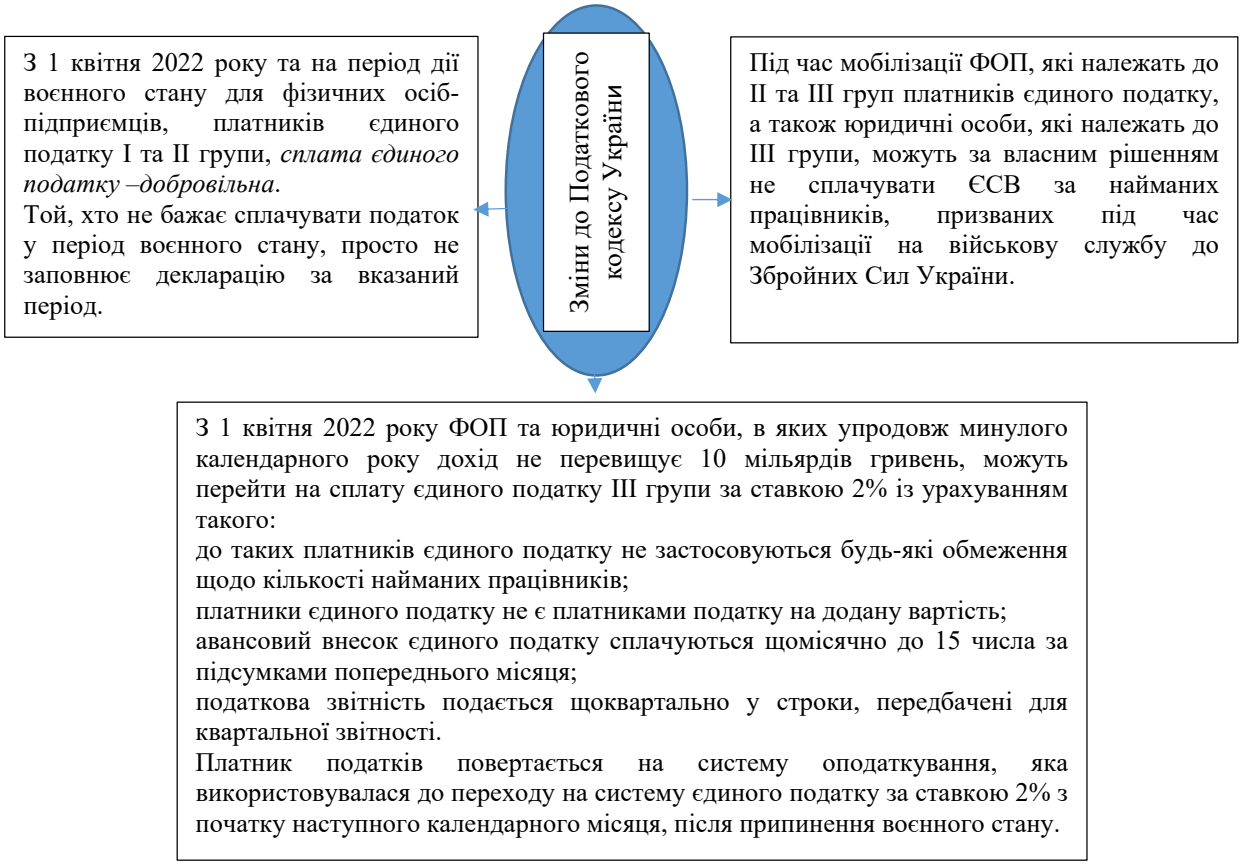

Рис. 2. Законодавчі ініціативи для підтримки малого бізнесу в умовах війни

Джерело: побудовано на підставі [15]

гувати на численні ризики та виклики задля збереження, відновлення й розвитку свого виробничого потенціалу.

Належна організація обліково-аналітичної роботи на підприємствах малого та середнього бізнесу покликана забезпечувати прийняття правильних управлінських рішень та фінансову стабільність.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності надає певні переваги суб'єктам господарювання стосовно заміни сплати ряду податків, визначених податковим законодавством, на сплату єдиного податку, ведення спрощеного обліку та звітності, що безперечно знижує податкове навантаження. Внесені законодавчі зміни до оподаткування суб'єктів господарювання малого та середнього бізнесу на період з березня 2022 року по липень 2023 року також можна розглядати з позитивної сторони, але, поряд з цим, будь-які зміни у податковому законодавстві обтяжують облікову роботу, створюють невизначеність у діяльності суб'єктів господарювання.

Окрім цього, суб'єкти господарювання, які перебувають на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності, в своїй діяльності обмежені граничними показниками обсягів доходів та кількості найманих працівників, в результаті чого виникають непрозорі умови для створення та функціонування суб'єктів малого підприємництва.

Враховуючи важливість малого та середнього бізнесу у розвитку вітчизняної економіки в умовах повномасштабної війни, важливо забезпечити цей сектор економіки системною державною підтримкою для збереження економічної активності.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text (дата звернення: 17.11.2024).
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16 липня 1999 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text (дата звернення: 17.11.2024).
3. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 17.11.2024).
4. Яценко Л.Д. Національний інститут стратегічних досліджень. Проблеми розвитку малого та середнього бізнесу в Україні як основного джерела робочих місць. URL: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/problemy-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini-yak
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#Text (дата звернення: 17.11.2024).
6. Ратинський В.В. Бухгалтерський облік і аналіз: перспективи для малого бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/243/231/

7. Методичні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами від 15 червня 2011 р. № 720 URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11#Text (дата звернення: 17.11.2024).

8. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність». Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text (дата звернення: 17.11.2024).

9. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text (дата звернення: 17.11.2024).

10. Топоркова О.А. Облікова система малих підприємств в контексті законодавчих змін. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки».* 2020. № 11(43). 3 т. С. 55–60. URL: https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/89f31d61-4f56-4231-bddb-13d8949b82fd/content

11. Міжнародний стандарт фінансової звітності для малих та середніх підприємств. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_063#Text (дата звернення: 17.11.2024).

12. Скрипник С.В., Лавров Р.В.,Шепель І.В. Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 52. URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2579

13. Податковий Кодекс України: закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (дата звернення: 17.11.2024).

14. Групи платників єдиного податку в Україні. URL: https://services.dtkt.ua/catalogues/indexes/14-grupi-platnikiv-jedinogo-podatku-v-ukrayini

15. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15.03.2022 року № 2120-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text (дата звернення: 18.11.2024).

16. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей оподаткування у період дії воєнного стану» від 30.06.2023 року № 3219-IX. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3219-IX#Text(дата звернення: 18.11.2024).

References:

1. Commercial Code of Ukraine. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text (accessed November 17, 2024).

2. Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" No. 996-XIV of July 16, 1999. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text (accessed November 17, 2024).

3. State Statistics Service of Ukraine. Available at: https://www.ukrstat.gov.ua (accessed November 17, 2024).

4. Yatsenko L. D. National Institute for Strategic Studies. Problems of Development of Small and Medium-Sized Businesses in Ukraine as the Main Source of Jobs. Available at: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/problemy-rozvytku-maloho-ta-serednoho-biznesu-v-ukrayini-yak

5. International Accounting Standard 8 (IAS 8). Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#Text (accessed November 17, 2024).

6. Ratynskyi V. V. (2021) Accounting and Analysis: Prospects for Small Business. *Economy and Society*. issue 25. Available at: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/243/231/

7. Methodological Recommendations on the Use of Accounting Registers by Small Businesses dated June 15, 2011. No. 720. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11#Text (accessed November 17, 2024).

8. On approval of the National Accounting Regulation (Standard) 25 "Simplified Financial Reporting". Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 02/25/2000 No. 39. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text (accessed November 17, 2024).

9. On approval of the National Accounting Regulation (Standard) 1 "General Requirements for Financial Reporting". Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 07.02.2013 No. 73. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/z0336-13#Text (accessed November 17, 2024).

10. Toporkova O. A. (2020) Accounting system of small enterprises in the context of legislative changes. *International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences".* no. 11(43), 3 vol. pp. 55–60. Available at: https://crust.ust.edu.ua/server/api/core/bitstreams/89f31d61-4f56-4231-bddb-13d8949b82fd/content

11. International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Enterprises. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_063#Text (accessed November 17, 2024).

12. Skrypnyk S. V., Lavrov R. V., Shepel I. V. (2023) Accounting and taxation of small business entities. *Economy and society*. issue 52. Available at: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2579

13. Tax Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 02.12.2010 No. 2755-VI. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (accessed November 17, 2024).

14. Groups of single tax payers in Ukraine. Available at: https://services.dtkt.ua/catalogues/indexes/14-grupi-platnikiv-jedinogo-podatku-v-ukrayini

15. Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Application of Norms for the Period of Martial Law" dated 03/15/2022 No. 2120-IX. Available at:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text (accessed November 18, 2024).

16. Law of Ukraine "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Other Laws of Ukraine Regarding the Features of Taxation during the Period of Martial Law" dated 06/30/2023 No. 3219-IX. Available at:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3219-IX#Text (accessed November 18, 2024).